ECLI:LV:RPPT:2020:1203.1A68046020.2.S
Lieta Nr. 1A68046020
Lietas arhīva Nr. 1A-0460-20/14

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2020. gada 3. decembrī

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa,
tiesnesis Viktors Makucevičs,
ar tiesas sēžu sekretāri Agniju Katkeviču,
piedaloties iestādes pārstāvei /pers. A/,
atklātā tiesas sēdē Daugavgrīvas ielā 58, Rīgā izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu sakarā ar /pers. B/ sūdzību par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektores 2020. gada 4. augusta lēmumu Nr. 30.7-22.11/3453.

Aprakstošā daļa

[1] 2020. gada 16. aprīlī Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk arī – Iestāde) Nodokļu parādu piedziņas pārvaldes Trešās piedziņas daļas Otrās nodaļas galvenais nodokļu inspektors sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu BS Nr. 008280 (turpmāk arī – Sākotnējais lēmums) par to, ka /pers. B/ izdarījusi administratīvo pārkāpumu, kas paredzēts Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk arī – Latvijas APK) 166.[35] pantā.

[1.2] Administratīvā pārkāpuma protokolā norādīts, ka 2020. gada 3. februārī SIA /Nosaukums A/ (turpmāk arī – Sabiedrība) nosūtīts brīdinājums Nr. 30.4-4.7.2/7911 (turpmāk – Brīdinājums) par maksātnespējas procesa pieteikuma iesniegšanu, kurā norādīts, ka Sabiedrībai nokavēti nodokļu maksājumi, kuriem iestājies izpildes termiņš, 85642,88 *euro* apmērā. Brīdinājumā vienlaicīgi norādīts, ka maksātnespējas neiesniegšanas gadījumā, iestājas atbildība saskaņā ar Maksātnespējas likuma 60. panta trešo daļu.

[1.3] Sabiedrībai saskatāma Maksātnespējas likuma 57. panta pirmās daļas 5. punktā minētā pazīme.

[1.4] 2020. gada 2. martā pieņemts lēmums uzsākt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā.

[1.5] 2020. gada 21. februārī saņemti /pers. B/ iebildumi par Brīdinājumu.

2020. gada 6. martā Iestāde sniedza atbildi, norādot, ka viens no situācijas risinājumiem varētu būt tiesiskās aizsardzības process, kura ietvaros tiktu apturēta nokavējuma naudas aprēķināšana.

[1.6] 2020. gada 3. martā /pers. B/ tika nosūtīts uzaicinājums uz lietas izskatīšanu 2020. gada 16. aprīlī.

2020. gada 25. martā atkārtoti saņemti /pers. B/ iebildumi par Brīdinājumu, kā arī par Iestādes sniegto atbildi.

2020. gada 8. aprīlī Iestāde sniedza atbildi, papildus norādot, ka saskaņā ar valstī izsludinātās ārkārtas situācijas izsludināšanu administratīvā pārkāpuma protokols tiks sastādīts bez personas klātbūtnes, pamatojoties uz lietā esošajiem dokumentiem, kas tika izdarīts.

[2] 2020. gada 9. jūnijā Iestādes amatpersona pieņēma lēmumu Nr. 14G/BS008280 par /pers. B/ saukšanu pie administratīvās atbildības (turpmāk arī – Soda lēmums), ar kuru nolēma par administratīvo pārkāpumu, par kuru atbildība paredzēta Latvijas APK 166.[35] pantā, piemērot /pers. B/ naudas sodu 470 *euro* apmērā, atņemot tiesības ieņemt sekojošus amatus komercsabiedrības un tās pārvaldes institūcijās: personālsabiedrības lietvedi, personālsabiedrību pārstāvēt tiesīgo biedru, kapitālsabiedrības valdes locekli, kapitālsabiedrības padomes locekli, prokūristu, parasto komercpilnvarnieku, pārstāvi filiālē, komercsabiedrības likvidatoru, sabiedrības kontrolieri un revidentu, uz diviem gadiem.

[2.1] Soda lēmumā norādīts, ka 2020. gada 16. aprīlī tika sastādīts Sākotnējais lēmums.

Saskaņā ar Sākotnējo lēmumu /pers. B/ nav ievērojusi Maksātnespējas likuma 60. panta trešās daļas prasības, kas noteic, ka parādniekam ir pienākums iesniegt juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu, ja pastāv kāda no šā likuma 57. panta pirmās daļas 5., 6. vai 9. punktā minētajām juridiskās personas maksātnespējas procesa pazīmēm. Maksātnespējas likuma 57. panta pirmās daļas 5. punktā noteikts, ka parādniekam piemēro juridiskās personas maksātnespējas procesu, ja parādnieks nespēj nokārtot parādsaistības, kurām iestājies izpildes termiņš.

[2.2] Nodokļu administrācija veica nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu bezstrīdus kārtībā, konstatējot, ka Sabiedrībai nav mantas un naudas līdzekļu, uz kuru varētu vērst piedziņu nokavēto nodokļu maksājumu segšanai. Sabiedrība nodokļu parādus nav labprātīgi samaksājusi, nav panākusi vienošanos ar Iestādi par nodokļu parādu nomaksu, nav iesniegusi tiesā pieteikumu par maksātnespējas procesa uzsākšanu, kā arī nodokļu parādu nav bijis iespējams piedzīt, tādējādi konkrētajā gadījumā konstatējama Maksātnespējas likuma 57. panta pirmās daļas 5. punktā noteiktā pazīme.

Pārkāpums kvalificēts pēc Latvijas APK 166.[35] panta.

[2.3] Papildus Sākotnējā lēmumā minētajam, norādīts, ka 2020. gada 6. marta atbildē Iestāde sniedza informāciju par to, ka Sabiedrība iesniedza Administratīvajā rajona tiesā pieteikumu par Iestādes ģenerāldirektora 2018. gada 31. janvāra lēmumu Nr. 30.1-22.8/488 atcelšanu. Amatpersonas lēmuma darbība apturēta daļā par soda naudas samaksu, savukārt daļā pa nodokļu maksājumu veikšanu, pārsūdzētā lēmuma darbība nav apturēta un nodokļi iekasējami neatkarīgi no tiesas galīgā nolēmuma. Tas attaisnojams ar valsts un pašvaldības finansiālajām interesēm.

Attiecībā uz Sabiedrību un tās amatpersonu netika konstatēts neviens no apstākļiem, kas nepieļautu lietvedību vai būtu par pamatu to izbeigt.

[2.4] Sākotnējā lēmumā un Iestādes atbildē tika norādīts lietas izskatīšanas laiks un datums. Iestāde norādīja, ka atbilstoši Latvijas APK 271. panta ceturtajai daļai neierašanās gadījumā administratīvā pārkāpuma lieta tiks skatīta un lēmums administratīvā pārkāpuma lietā tiks pieņemts bez personas klātbūtnes. Savukārt 2020. gada 13. maijā /pers. B/ tika informēta, ka lieta tiks izskatīta rakstveida procesā 2020. gada 9. jūnijā, saskaņā ar valstī izsludināto ārkārtas stāvokli. Tika lūgts iesniegt paskaidrojumus un izteikt lūgumus.

[2.5] Izvērtējot lietas materiālus konstatēts, ka ar Iestādes elektroniskās deklarēšanas sistēmu Sabiedrībai tika pieprasīts iesniegt maksātnespējas procesa pieteikumu tiesā, tādejādi padarot to par publisku pienākumu likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu" 6. panta izpratnē.

[2.6] Citējot Latvijas APK 9. panta pirmo daļu, norādīts, ka administratīvās atbildības pamats ir administratīvā pārkāpuma sastāvs, kas jākonstatē personas darbībās.

Citējot Latvijas APK 10. un 11. pantu, norādīts, ka /pers. B/ neveica sekmīgas darbības, lai samaksātu nodokļu parādu, vienotos ar kreditoru vai iesniegtu tiesā maksātnespējas procesa vai tiesiskā aizsardzības procesa pieteikumu. Persona apzinājusies bezdarbības prettiesiskumu, paredzējusi kaitīgās sekas un pieļāvusi to iestāšanos. Ieņemot konkrēto amatu bija jāapzinās, ka komercdarbība saistīta ar finansiālu risku, tādejādi, nespējot nokārtot saistības, bija atbilstoši jārīkojas.

Saskaņā ar Komerclikuma 169. panta pirmās daļas nosacījumiem valdes loceklim savi pienākumi jāpilda kā krietnam un rūpīgam saimniekam. Minētais ietver sevī arī pienākumu kontrolēt uzņēmuma finansiālo stāvokli un ievērot normatīvos aktus, t. sk., Maksātnespējas likumā noteikto. Tas ietver arī pienākumu uzraudzīt reālo uzņēmuma finansiālo stāvokli un, konstatējot būtiskus sarežģījumus parādsaistību nokārtošanas iespējās, rīkoties atbilstoši tiesību normās noteiktajai kārtībai.

Tādējādi savlaicīga maksātnespējas pieteikuma neiesniegšana ir vērtējama kā komersanta atbildīgās amatpersonas neapzinīga savu pienākumu veikšana.

[2.7] Citējot Latvijas APK 22. pantu, 32. panta pirmo daļu, 272. un 244. pantu, norādīts, ka atbildību mīkstinoši apstākļi atbilstoši Latvijas APK 33. panta nosacījumiem netika konstatēti.

Konstatējams atbildību pastiprinošs apstāklis pēc Latvijas APK 34. panta pirmās daļas 1. punkta, jo /pers. B/, arī pēc Brīdinājumā noteiktā termiņa, nav iesniegusi Sabiedrības maksātnespējas procesa pieteikumu tiesā, nav panākusi vienošanos ar kreditoriem, turklāt nodokļu parāda apmērs ir ievērojams (2020. gada 9. jūnijā tas ir 85977,36 *euro*), bet lietā nav konstatēti attaisnojoši iemesli bezdarbībai, neiesniedzot Sabiedrības maksātnespējas procesa pieteikumu.

Papildus konstatēts, ka nodokļu maksājumu samaksa netiek veikta, pēdējā labprātīgā iemaksa veikta 2018. gada 11. aprīlī un nodarīts kaitējums valsts budžetam lielā apmērā - 85977,36 *euro*.

Pēc Lursoft Uzņēmumu datu bāzes datiem /pers. B/ no 2015. gada 28. maija ir Sabiedrības amatpersona.

Izvērtējot lietas apstākļus, secināts, ka /pers. B/Sabiedrības valdes locekļa amata pienākumu pildīšanas laikā nav nodrošinājusi savlaicīgus pasākumus, lai veiktu Sabiedrības saistību izpildi, un nav iesniegusi Sabiedrības maksātnespējas procesa pieteikumu tiesā, līdz ar to Sākotnējā lēmumā uzrādītā administratīvā pārkāpuma sastāvs pēc Latvijas APK 166.^{35} panta ir pierādīts, un /pers. B/ ir saucama pie administratīvās atbildības, uzliekot administratīvo naudas sodu, atņemot tiesības ieņemt amatus komercsabiedrībās.

[2.8] Likumdevējs, ieviešot papildsodu, ir vēlējies panākt, ka tiek sasniegts šī soda mērķis - uzņēmuma amatpersonas, kura izdara nopietnus pārkāpumus komercdarbības jomā, atturēšana no vadošu amatu ieņemšanas komercsabiedrībās. Grozījumi Latvijas APK tika vērsti uz tādu komercdarbībā iesaistītu amatpersonu sodīšanu, kuru pārkāpumiem ir sistemātisks raksturs un kuri, veicot sistemātiskos pārkāpumus, nodara kaitējumu kopējai komercdarbības videi.

Tātad konkrētais papildsods ir piemērojams personām, kuras ir veikušas nopietnus pārkāpumus komercdarbības jomā vai kādu speciālo komercdarbības nozari reglamentējošo prasību pārkāpumu un ir saucamas pie administratīvās atbildības.

Citējot Latvijas APK 29.^{1} pantu, 24. panta pirmo daļu, 215.^{1} panta otro daļu un Komerclikuma 4.^{2} panta pirmo daļu, norādīts, ka pārkāpumam nav tikai formāls raksturs, jo tā sekas skar visu sabiedrību, kura ir ieinteresēta, ka valsts budžeta ieņēmumi tiek kontrolēti un šādā veidā tiek nodrošinātas sabiedrības intereses, ka valsts saņems tai pienākošos nodokļu maksājumus un komercdarbības vide un saimnieciskās darbības vide tiks sakārtota. Tieši kopējo sabiedrības interešu aizsardzībai un tiesiskās stabilitātes nodrošināšanai Latvijas APK ir noteikta tiesību atņemšana amatpersonām, kuras izdara nopietnus pārkāpumus komercdarbības jomā.

Turklāt /pers. B/bija informēta par iespējamajām sekām, kas varētu rasties normatīvo aktu prasību neizpildes gadījumā. Lai netiktu piemērotas sankcijas, /pers. B/ bija jārīkojas savlaicīgi un atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai.

Tādējādi, izvērtējot izdarītā pārkāpuma raksturu un būtību, Sabiedrības ievērojamo nodokļu parāda apmēru, kuram iestājies samaksas termiņš, personas raksturojošo informāciju, secināms, ka Iestādes ieskatā, ir iestājušies priekšnosacījumi papildsoda piemērošanai, proti, ar naudas sodu vien netiek panākts mērķis, kuru izvirzījis likumdevējs, paredzot atbildību par šādu pārkāpumu.

Minētais papildsods - tiesību atņemšana ieņemt noteiktu amatu, pēc būtības tieši neierobežo /pers. B/ cilvēktiesības un nav uzskatāms, ka šāds sods pēc būtības atņem personai tiesības izvēlēties nodarbošanos vai citu amatu.

[3] Par Soda lēmumu sūdzību iesniedza /pers. B/, lūdzot to atcelt un atlikt izskatīšanu līdz stāsies spēkā spriedums lietā Nr. A420168618.

[3.1] Sūdzībā norādīts, ka nevar piekrist Iestādes nostājai par komercdarbības mērķi un to, ka sūdzības iesniedzēja nav rīkojusies kā krietns un rūpīgs saimnieks. Sūdzības iesniedzēja mēģina atjaunot veiksmīgu Sabiedrības komercdarbību, taču Iestāde tam liek šķēršļus, liekot meklēt pierādījumus un atspēkot tās argumentus, tā vietā, lai aktīvi strādātu. Turklāt Iestāde negodprātīgi ar administratīvā soda palīdzību panāk, ka Sabiedrībai nav pārstāvja, jo tiek liegts ieņemt amatus.

Šī ir jau trešā Iestādes lieta par Sabiedrību, kas uzskatāms par juridisko teroru.

[3.2] Atsaucoties uz Maksātnespējas kontroles dienesta skaidrojumu un Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta spriedumu lietā Nr. SPC-25/2012, norādīts, ka Sabiedrība varēs tikt atzīta par maksātnespējīgu, kamēr nepastāvēs strīds par saistībām, kas tiek risināts Administratīvā rajona tiesā.

Turklāt tikai pēc sprieduma varēs pateikt, vai un kādā apmērā nodokļi būs jāmaksā.

Kamēr nav izskatīts strīds tiesā, nav pamatota Sākotnējā un Soda lēmuma sastādīšana.

[3.3] Atbilstoši Administratīvās atbildības likuma Pārejas noteikumos noteiktajam, lietā jāpiemēro Latvijas APK.

[4] Ar Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektores 2020. gada 4. augusta lēmumu Nr. 30.7-22.11/3453 (turpmāk arī – Iestādes lēmums) /pers. B/ sūdzība noraidīta, bet Soda lēmums atstāts negrozīts.

[4.1] Papildus Soda lēmumā norādītajam Iestāde norādīja, ka, konstatējot, ka Sabiedrība ilgāk nekā divus mēnešus nav nokārtojusi parādsaistības, kurām iestājies izpildes termiņš un komercsabiedrības maksātnespējas pieteikums nav iesniegts tiesā, kā arī nav veikta nokavēto nodokļu maksājumu nomaksa, tika pieņemts Soda lēmums piemērojot sūdzības iesniedzējai administratīvo naudas sodu 470 *euro* apmērā un atņemot tiesības ieņemt personālsabiedrības lietveža, personālsabiedrību pārstāvēt tiesīgā biedra, kapitālsabiedrības valdes locekļa, kapitālsabiedrības padomes locekļa, prokūrista, parastā komercpilnvarnieka, pārstāvja filiālē, komercsabiedrības likvidatora, sabiedrības kontroliera, revidenta amatus uz diviem gadiem.

Izvērtējot administratīvā pārkāpuma lietas materiālus un sūdzību, konstatēts turpmākais.

[4.2] Iestādes amatpersona konstatējot, ka 2020. gada 31. janvārī Sabiedrībai ir nokavētie nodokļu maksājumi valsts budžetam 85642,88 *euro* apmērā, kuriem iestājies izpildes termiņš, nosūtīja Brīdinājumu.

Tādējādi Sabiedrībai ir saskatāmas maksātnespējas pazīmes un saskaņā ar Maksātnespējas likuma 60. panta trešo daļu parādniekam, ja tas nespēj nomaksāt valsts budžetā nokavētos nodokļu maksājumus, ir pienākums iesniegt maksātnespējas procesa pieteikumu tiesā.

Brīdinājumā norādīts, ka par maksātnespējas procesa pieteikuma neiesniegšanu saskaņā ar Latvijas APK 166.^{35} pantu ir paredzēta administratīvā atbildība.

[4.3] 2020. gada 21. februārī no Elektroniskās deklarēšanās sistēmas konta saņemti sūdzības iesniedzējas iebildumi par Brīdinājumā norādītajām komercsabiedrības maksātnespējas pazīmēm. Ar 2020. gada 6. marta vēstuli tika sniegta atbilde uz pretenziju, kurā norādīts, ka Iestādes amatpersonas lēmuma darbība apturēta daļā par soda naudas samaksu, savukārt daļā pa nodokļu maksājumu veikšanu, pārsūdzētā lēmuma darbība nav apturēta un nodokļi iekasējami neatkarīgi no tiesas galīgā nolēmuma. Tas attaisnojams ar valsts un pašvaldības finansiālajām interesēm. Tāpat tika norādīts, ka iespējamais situācijas risinājums varētu būt tiesiskās aizsardzības process, kura ietvaros varētu pakāpeniski veikt nokavēto nodokļu maksājumu nomaksu.

[4.4] Konstatējot, ka līdz 2020. gada 2. martam maksātnespējas pieteikums nav iesniegts tiesā, kā arī nav veikta nokavēto nodokļu maksājumu nomaksa, 2020. gada 2. martā uzsākta lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā. Sūdzības iesniedzējai tika nosūtīta informācija par administratīvā pārkāpuma protokola sastādīšanu un lietas izskatīšanu.

[4.5] 2020. gada 8. aprīlī Iestāde uz 2020. gada 25. marta vēstuli sniedza saturiski līdzīgu atbildi kā 2020. gada 6. martā.

[4.6] Sākotnējais lēmums un Soda lēmums sastādīts bez personas klātbūtnes sakarā ar valstī izsludināto ārkārtas stāvokli.

[4.7] Parādniekam ir pienākums nekavējoties iesniegt juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu, ja pastāv kāda no Maksātnespējas likuma 57. panta pirmās daļas 5., 6. vai 9. punktā minētajām juridiskās personas maksātnespējas procesa pazīmēm.

Atsaucoties uz Maksātnespējas likuma 60. panta trešo daļu un 57. panta pirmās daļas 5. punktu, norādīts, ka parādniekam piemēro juridiskās personas maksātnespējas procesu, ja tas ilgāk nekā divus mēnešus nav nokārtojis parādsaistības, kurām iestājies izpildes termiņš.

Sabiedrības nokavētie nodokļu maksājumi sāka veidoties no 2016. gada 1. februāra saskaņā ar Sabiedrības iesniegtajām deklarācijām un pārskatiem un lēmuma par nodokļa audita rezultātiem. Sabiedrībai bija nokavētie nodokļu maksājumi valsts budžetam 856642,88 *euro* apmērā, kuriem iestājies samaksas termiņš.

Sabiedrības valdes locekļa pienākumu izpildi no 2015. gada 28. maija veic sūdzības iesniedzēja.

Piedziņas pārvaldes amatpersona 2016. gada 5. jūlijā pieņēma lēmumu Nr. 30.4-4.7.2/89382 par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu 71761,15 *euro* apmērā.

Tāpat piedziņas pārvaldes amatpersona 2018. gada 11. maijā pieņēma arī lēmumu Nr.30.4-4.1.6/32673 par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu 71260,08 *euro* apmērā.

Pamatojoties uz minētajiem piedziņas lēmumiem, nosūtīti rīkojumi kredītiestādēm, taču pilnībā piedzīt nokavētos nodokļu maksājumus nav bijis iespējams.

2020. gada 18. februārī sastādīts akts par piedziņas neiespējamību Nr. 00054/078/2020-AKT, no kura secināms, ka nokavēto nodokļu maksājumu piedziņa no Sabiedrības nav iespējama.

Sabiedrība nokavētos nodokļu maksājumus nav ne labprātīgi samaksājusi, ne arī tos ir bijis iespējams piedzīt pilnā apmērā, piemērojot piedziņas līdzekļus, tādējādi konkrētajā gadījumā konstatējama Maksātnespējas likuma 57. panta pirmās daļas 5. punktā noteiktā pazīme.

Konstatējot, ka ir izveidojušies nokavētie nodokļu maksājumi, parādniekam bija pienākums tos nomaksāt, vai panākt vienošanos ar Iestādi par to nomaksu, vai iesniegt tiesā pieteikumu par maksātnespējas procesa uzsākšanu atbilstoši Maksātnespējas likuma 60. panta trešajai daļai. Tieši komercsabiedrības vadītājs ir atbildīgs par normatīvajos aktos noteiktās nodokļu maksāšanas kārtības ievērošanu, kā arī ir atbildīgs par Maksātnespējas likuma 60. panta trešajā daļā paredzētā pienākuma izpildi.

[4.8] Atbilstoši Latvijas APK 166.[35] pantam par parādnieka maksātnespējas procesa pieteikuma neiesniegšanu likumā paredzētajos gadījumos uzliek naudas sodu fiziskajām personām vai valdes loceklim no divsimt astoņdesmit līdz septiņsimt *euro*, atņemot valdes loceklim tiesības ieņemt noteiktus amatus komercsabiedrībās vai bez tā.

Par parādnieka maksātnespējas procesa pieteikuma neiesniegšanu likumā paredzētajos gadījumos pie administratīvās atbildības saucama juridiskās personas amatpersona - valdes loceklis.

Atbilstoši Komerclikuma 221. panta pirmajai daļai un 169. panta pirmajai daļai, Sabiedrības izpildinstitūcija, kura vada un pārstāv sabiedrību, ir valde. Valdes loceklim savi pienākumi jāpilda kā krietnam un rūpīgam saimniekam.

Jēdziens „krietns un rūpīgs saimnieks" cita starpā ietver sevī prasību ievērot normatīvos aktus, lēmumu pieņemšanas rūpību un savlaicīgu pienākumu pildīšanu. Lēmuma pieņemšanas rūpība nozīmē, ka lietā, darījumā vai darbībā valdes loceklim ir jārīkojas maksimāli efektīvi, precīzi, tiesiski, prognozējot iespējamā lēmuma sekas (sk. *L. Abramoviča Krietna saimnieka rūpības nozīme Komerclikumā./Jurista Vārds, Nr. 44 (447) 2006. gada 7. novembris*).

Saskaņā ar komercreģistra datiem no 2015. gada 28. maija sūdzības iesniedzēja ir Sabiedrības amatpersona ar tiesībām pārstāvēt to atsevišķi.

Lietā pamatoti konstatēts, ka sūdzības iesniedzēja kā Sabiedrības valdes locekle nav izpildījusi Maksātnespējas likuma 60. panta trešajā daļā paredzēto pienākumu, tādējādi izdarīja administratīvo pārkāpumu, par kuru atbildība paredzēta Latvijas APK 166.[35] pantā.

Savlaicīga komercsabiedrības maksātnespējas pieteikuma neiesniegšana (vai citu sekmīgu darbību veikšana, lai risinātu komercsabiedrības maksātnespējas situāciju) ir vērtējama tikai kā komersanta atbildīgās amatpersonas neapzinīga savu pienākumu veikšana. Tādējādi sūdzībā nepamatoti norādīts, ka nav pamata atzīt, ka sūdzības iesniedzēja nerīkojās kā krietns un rūpīgs saimnieks.

Par papildu sūdzības iesniedzēju raksturojošu apstākli norādams tas, ka Sabiedrībai apturēta saimnieciskā darbība un sūdzības iesniedzēja iekļauta riska personu sarakstā.

[4.9] Par sūdzībā norādītajiem argumentiem Iestāde norāda turpmāko.

[4.9.1] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 185. panta pirmajai daļai, pieteikuma iesniegšana tiesā par administratīvā akta atcelšanu, atzīšanu par spēku zaudējušu vai spēkā neesošu aptur administratīvā akta darbību no dienas, kad pieteikums saņemts tiesā. Savukārt minētā panta ceturtās daļas 1. punkts noteic, ka pieteikuma iesniegšana tiesā par administratīvā akta atcelšanu, atzīšanu par spēku zaudējušu vai spēkā neesošu neaptur administratīvā akta darbību, ja administratīvais akts uzliek pienākumu samaksāt nodokli, nodevu, vai veikt citu maksājumu valsts vai pašvaldības budžetā, izņemot sodoša rakstura maksājumus (naudas sodus un soda naudas).

No minētajām tiesību normām izriet, ka pieteikuma iesniegšana tiesā par administratīvā akta atcelšanu, atzīšanu par spēku zaudējušu vai spēkā neesošu neatbrīvo no pienākuma valsts budžetā samaksāt nodokli.

Attiecīgi Administratīvā procesa likuma 185. panta piektā daļa noteic, ka šā panta ceturtajā daļā norādītajos gadījumos, kamēr lietas izskatīšana pēc būtības nav pabeigta, pieteicējs var lūgt tiesu, motivējot lūgumu, apturēt administratīvā akta vai faktiskās rīcības darbību, bet saskaņā ar minētā likuma 185. panta astoto daļu, izlemjot jautājumu par administratīvā akta darbības apturēšanu, tiesa vienlaicīgi var noteikt pasākumus administratīvā akta jau uzsāktās izpildes radīto seku novēršanai, ja tas nepieciešams un iespējams.

Tādējādi pieteikuma iesniegšana tiesā par lēmumu par audita rezultātiem, neatbrīvo Sabiedrību no pienākuma papildu nomaksai valsts budžetā aprēķinātos nodokļu maksājumus (izņemot soda naudas maksājumus) veikt saskaņā ar lēmumu par audita rezultātiem, kas galīgo noformējumu ieguvis lēmumā par sūdzības izskatīšanu, jo Iestādes rīcībā nav informācijas, ka minēto lēmumu darbība būtu tikusi apturēta.

Turklāt atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam parādniekam nav tiesību izvēlēties iesniegt maksātnespējas pieteikumu vai neiesniegt, jo parādniekam ir pienākums nekavējoties iesniegt maksātnespējas procesa pieteikumu, ja ir konstatējama kāda no maksātnespējas pazīmēm.

Sūdzības iesniedzēja nepamatoti norāda, ka lietā pastāv strīds par saistībām, tādējādi nav iesniedzams maksātnespējas procesa pieteikums tiesā.

Jau sniegtajās atbildēs tika paskaidrots, ka amatpersonas lēmuma darbība apturēta daļā par soda naudas samaksu, savukārt daļā pa nodokļu maksājumu veikšanu, pārsūdzētā lēmuma darbība nav apturēta un nodokļi iekasējami. Brīdinājums jāuzskata kā pēdējais brīdis maksātnespējas procesa pieteikumu iesniegt, lai neiestātos administratīvā atbildība.

Tādējādi nav pamata atlikt lietas izskatīšanu līdz spēkā stāsies spriedums administratīvajā lietā.

[4.9.2] Sūdzības iesniedzējai kā valdes loceklei bija pienākums nodrošināt finansiālās grūtībās nonākušās Sabiedrības saistību izpildi, vienoties ar kreditoriem, iesniegt tiesiskās aizsardzības vai maksātnespējas procesa pieteikumu tiesā, kā to paredz normatīvie akti. Neizdarot minēto, persona apzinās sekas, kuras iestāsies. Uzsākot komercdarbību, jāapzinās iespējamie riski, kas ietver arī maksātnespējas procesa iesniegšanu.

[4.9.3] Atsaucoties uz Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10. panta ceturto daļu un likumu „Par Valsts ieņēmumu dienestu", norādīts, ka Latvijas APK deleģē Iestādes amatpersonām fiksēt un sodīt administratīvos pārkāpumus, un nav konstatējams, ka Iestāde liktu šķēršļus Sabiedrības darbībai. Atsaucoties uz Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2017. gada 13. oktobra spriedumu lietā Nr. 104AA-0540-17/16, norādīts, ka Maksātnespējas likuma 60. panta trešā daļa paredz, nevis iespēju, bet pienākumu.

[4.10] Citējot Latvijas APK 272., 22. un 32. pantu, norādīts, ka nav konstatēts atbildību mīkstinošs apstāklis, bet konstatēts atbildību pastiprinošs apstāklis pēc Latvijas APK 34. panta pirmās daļas 1. punkta nosacījumiem.

Piemērotais administratīvais naudas sods 470 *euro* apmērā, ir samērīgs ar izdarītā pārkāpuma raksturu un būtību, tādējādi nav pamata to atcelt. Labums, ko sabiedrība iegūs ar ierobežojumu, kas izriet no minētā naudas soda piemērošanas, ir lielāks nekā sūdzības iesniedzēja tiesību vai tiesisko interešu aizskārums. Maksātnespējas procesa neiesniegšana kropļo uzņēmējdarbības vidi, kas skar valsts un visas sabiedrības intereses.

Vērtējot Sabiedrības nokavēto nodokļu maksājumu apjomu, ir secināts, ka ir nodarīts ievērojams kaitējums valsts budžetam.

[4.11] Attiecībā uz papildsodu, atsaucoties uz Latvijas APK 29.[1] panta pirmo daļu, norādīts, ka tiesību atņemšanu valdes loceklim ieņemt noteiktus amatus komercsabiedrībā piemēro gadījumā, ja ar izdarīto pārkāpumu būtiski tiek aizskartas sabiedrības intereses, tajā skaitā, nodarīts būtisks kaitējums komercdarbības videi. Likumdevēja mērķis bija atturēt amatpersonas, kuras izdara nopietnus pārkāpumus, atturēt no amatu ieņemšanas.

Konkrētajā gadījumā sistemātiskums izpaudies kā sūdzības iesniedzējas darbības, katru taksācijas periodu deklarējot nodokļus, kurus Sabiedrība nespēj samaksāt, un, pastāvot maksātnespējas pazīmei, nav veikusi normatīvajos aktos noteiktās darbības. Esot informētai par sekām, sūdzības iesniedzēja normatīvo aktu prasības neievēroja vairāku mēnešu garumā. Neievērojot likumā "Par nodokļiem un nodevām" 15. panta 2. punktu, nodokļu maksājuma apmērs ik dienu pieaug. Pēdējais maksājums valsts budžetā bija 2018. gada 11. aprīlī 100 *euro* apmērā.

Piemērojot sūdzības iesniedzējai papildsodu, var tikt sasniegts papildsoda piemērošanas mērķis - atturēt no tādām vai līdzīgām darbībām komercsabiedrību pārstāvībā arī nākotnē. Lai netiktu piemērotas Latvijas APK 166.[35] panta sekas, sūdzības iesniedzējai bija jārīkojas savlaicīgi.

Atsaucoties uz Latvijas APK 237., 272., un 243, Iestāde, izvērtējot izdarītā pārkāpuma raksturu un būtību, nokavēto nodokļu maksājumu apmēru, personas raksturojošo informāciju, secina, ka ilgstoša parādnieka maksātnespējas procesa pieteikuma neiesniegšana tiesā likumā paredzētajos gadījumos rada būtisku kaitējumu komercdarbības videi, kas savukārt skar valsts un sabiedrības kopējās intereses, tādējādi Iestādes ieskatā ir iestājušies priekšnosacījumi papildsoda piemērošanai.

Piemērotais papildsods ir samērīgs, kā arī atbilstošs tiesiska mērķa sasniegšanai, piemērojot administratīvo sodu kā atbildības līdzekli saskaņā ar Latvijas APK 22. panta nosacījumiem.

Tādējādi secināms, ka lietā nav konstatējami apstākļi Soda lēmuma atcelšanai un administratīvās pārkāpuma lietas izbeigšanai.

[5] Nepiekrītot Iestādes lēmumam, sūdzību iesniedza /pers. B/, lūdzot atcelt to, izskatīt lietu mutvārdu procesā un atlikt lietas izskatīšanu līdz spēkā stāsies spriedums lietā Nr. A420168618.

[5.1] Sūdzībā norādīti identiski argumenti kā sūdzībā par Soda lēmumu.

[5.2] Papildus sūdzības iesniedzēja norāda, ka uztur iepriekš sniegto viedokli, ka nav pamata maksātnespējas procesa iesniegšanai tiesā, kamēr nav stājies spēkā spriedums administratīvajā lietā. Tas, ka Administratīvā procesa likums ļauj uzsākt piedziņu, neatceļ tiesisko attiecību strīdīgo raksturu.

[5.3] Iestāde rīkojusies negodprātīgi, jo nav zināms, vai nodokļu uzrēķins ir pamatots, par ko Iestādei bija zināms. Tādējādi lēmums ir nepamatots un atceļams. Turklāt Iestāde negodprātīgi rīkojusies arī tādā ziņā, ka zinot par tiesvedību, pieņēmusi lēmumu, kura rezultātā Sabiedrībai nebūs pārstāvja administratīvajā lietā, kas ierobežos Sabiedrības procesuālās tiesības.

[6] Tiesas sēdē Iestādes pārstāve /pers. A/ norādīja, ka sūdzību neatzīst, tā ir noraidāma, bet Iestādes lēmums atstājams negrozīts.

Sūdzības iesniedzēja /pers. B/ uz tiesas sēdi nebija ieradusies, par neierašanās iemesliem tiesu neinformēja.

Atzīstot /pers. B/neierašanos uz tiesas sēdi par neattaisnotu, tiesa atzina, ka lieta izskatāma bez sūdzības iesniedzējas klātbūtnes tiesas sēdē.

Motīvu daļa

[7] Izvērtējot /pers. B/sūdzībā norādītos argumentus un pārbaudot lietas materiālos esošos rakstveida pierādījumus, tiesa atzīst, ka /pers. B/ sūdzība noraidāma kā nepamatota.

[8] Saskaņā Administratīvās atbildības likuma, kas stājās spēkā 2020. gada 1. jūlijā, 4. panta pirmo un ceturto daļu persona, kura izdarījusi administratīvo pārkāpumu, ir atbildīga par to saskaņā ar normatīvo aktu, kas ir spēkā pārkāpuma izdarīšanas laikā. Administratīvā pārkāpuma procesa kārtību nosaka tā procesuālo tiesību norma, kura ir spēkā procesuālās darbības izdarīšanas brīdī. Savukārt šā likuma Pārejas noteikumu 2. punkts noteic, ka procesuālās darbības, kas līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai uzsāktas saskaņā ar Latvijas APK, tiek arī pabeigtas kodeksā noteiktajā kārtībā. Latvijas APK normas piemērojamas līdz attiecīgās administratīvā pārkāpuma lietvedības stadijas pabeigšanai (lietvedība iestādē, tiesā vai izpilde).

[8.1] Tādējādi tiesa atzīst, ka šīs lietas izskatīšana ir pakļauta tiesai saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma noteikumiem. Tajā pašā laika tiesa atzīst, ka, vērtējot pamatu saukšanai pie administratīvās atbildības, apskatāmi arī Latvijas APK noteikumi, kas bija spēkā lietas izskatīšanas laikā iestādē.

[8.2] Administratīvās atbildības likuma 227. panta pirmā daļa noteic, ka tiesa, izskatījusi administratīvā pārkāpuma lietu, var pieņemt vienu no šādiem spriedumiem:

1) atstāt lēmumu negrozītu, bet sūdzību noraidīt;

2) atcelt lēmumu pilnībā vai kādā tā daļā un izbeigt administratīvā pārkāpuma lietu pilnībā vai atceltajā daļā;

3) atcelt lēmumu pilnībā vai kādā tā daļā, konstatēt personas atbildību administratīvā pārkāpuma izdarīšanā un uzlikt sodu;

4) grozīt soda mēru ietvaros, kuri paredzēti tiesību normā, kas nosaka atbildību par konstatēto administratīvo pārkāpumu.

[9] Administratīvās atbildības likuma 90. panta pirmā daļa noteic, ka pierādījumi administratīvā pārkāpuma lietā ir ziņas par faktiem, kurus administratīvā pārkāpuma procesā iesaistītās personas atbilstoši kompetencei izmanto, lai pierādītu administratīvā pārkāpuma esību vai neesību un noskaidrotu citus apstākļus, kam ir nozīme administratīvā pārkāpuma lietas pareizā izlemšanā. Savukārt minētā panta trešā daļa noteic, ka bez papildu procesuālo darbību veikšanas par pierādījumu ir uzskatāmas tās ziņas par faktiem, kuras administratīvā pārkāpuma konstatēšanas brīdī fiksējusi

amatpersona, ja vien administratīvā pārkāpuma procesā netiek pierādīts pretējais.

Turklāt Administratīvās atbildības likuma 91. panta pirmā un otrā daļa noteic, ka pierādījuma ticamība ir kādas ziņas patiesuma konstatēšanas pakāpe. To, cik ticamas ir pierādīšanā izmantojamās ziņas par faktiem, izvērtē, aplūkojot visus iegūtos faktus vai ziņas par faktiem kopumā un savstarpējā sakarībā.

Atbilstoši Administratīvās atbildības likuma 92. panta noteikumiem pierādījumi ir attiecināmi uz konkrēto administratīvā pārkāpuma procesu, ja ziņas par faktiem tieši vai netieši apstiprina administratīvā pārkāpuma procesā pierādāmo apstākļu esību vai neesību, kā arī citu pierādījumu ticamību vai neticamību un izmantošanas iespējamību vai neiespējamību.

Savukārt Administratīvās atbildības likuma 94. pants noteic, ka amatpersona, augstāka amatpersona un tiesa pierādījumus novērtē pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz vispusīgi, pilnīgi un objektīvi izpētītiem visiem administratīvā pārkāpuma lietas apstākļiem to kopumā, pēc likuma un tiesiskās apziņas.

[10] Atbilstoši Latvijas APK 166.[35] panta noteikumiem par parādnieka maksātnespējas procesa pieteikuma neiesniegšanu likumā paredzētajos gadījumos uzliek naudas sodu fiziskajām personām vai valdes loceklim no divsimt astoņdesmit līdz septiņsimt *euro*, atņemot valdes loceklim tiesības ieņemt noteiktus amatus komercsabiedrībās vai bez tā.

[10.1] Tātad, lai konstatētu, vai pastāv pamats piemērot iepriekš norādīto normu, nepieciešams konstatēt, vai parādnieka maksātnespējas procesa pieteikums nav iesniegts gadījumā, ja uz tā iesniegšanu pastāvējuši objektīvi likumā noteiktie apstākļi.

Maksātnespējas likuma 60. panta trešā daļa noteic, ka parādniekam ir pienākums iesniegt juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu, ja pastāv kāda no šā likuma 57. panta pirmās daļas 5., 6. vai 9. punktā minētajām juridiskās personas maksātnespējas procesa pazīmēm. Maksātnespējas likuma 57. panta pirmās daļas 5. punktā noteikts, ka parādniekam piemēro juridiskās personas maksātnespējas procesu, ja parādnieks nespēj nokārtot parādsaistības, kurām iestājies izpildes termiņš.

Kā izriet no Brīdinājuma, Sabiedrībai 2020. gada 31. janvārī bija nokavētie nodokļu maksājumi, kuriem iestājies izpildes termiņš, 85642,88 *euro* apmērā, bet Soda lēmuma pieņemšanas brīdī 2020. gada 9. jūnijā 85977,36 *euro* apmērā.

Maksātnespējas likuma 57. panta pirmās daļas 5. punkts noteic, ka parādniekam piemēro juridiskās personas maksātnespējas procesu, ja parādnieks ilgāk nekā divus mēnešus nav nokārtojis parādsaistības, kurām iestājies izpildes termiņš. No minētā tiesa secina, ka jau 2020. gada 31. janvārī Sabiedrībai konstatētas saistības, kuras atbilst iepriekš minētajam regulējumam un var būt par patstāvīgu pamatu maksātnespējas procesa pieteikuma iesniegšanai tiesā.

[10.2] Maksātnespējas likuma 60. panta trešā daļa noteic, ka parādniekam ir pienākums nekavējoties iesniegt juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu, ja pastāv kāda no šā likuma 57. panta pirmās daļas 5., 6. vai 9. punktā minētajām juridiskās personas maksātnespējas procesa pazīmēm. Ja pastāv šā likuma 57. panta pirmās daļas 5. punktā minētā pazīme, parādniekam ir pienākums iesniegt juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu gadījumos, kad nav noslēgta vienošanās ar kreditoriem vai nav ierosināta tiesiskās aizsardzības procesa lieta.

No minētā izriet, ka likumdevējs ir paredzējis gadījumus, kad Maksātnespējas likuma 57. panta pirmās daļas 5. punktā paredzētajos gadījumos maksātnespējas procesa pieteikums tiesā nav nekavējoties iesniedzams - noslēgta vienošanās ar kreditoriem vai ierosināta tiesiskās aizsardzības procesa lieta. Gadījumos, kad parādnieks nespēj vienoties ar kreditoriem vai tiesā nav ierosināta tiesiskās aizsardzības procesa lieta, parādniekam likumdevējs ir uzlicis par pienākumu nekavējoties iesniegt juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu.

[11] Kā tas izriet no lietas materiāliem, uz ko savā sūdzībā norāda arī /pers. B/, Sabiedrības tiesiskās aizsardzības procesa vai maksātnespējas procesa pieteikums tiesā nav iesniegts, kā arī nav notikusi vienošanās ar kreditoriem.

[11.1] Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 15. panta pirmās daļas 2. punkts noteic, ka nodokļu maksātāja pienākums ir noteiktajā termiņā un pilnā apmērā nomaksāt nodokļus un nodevas.

Iestādes lēmumā bija konstatēts, ka nodokļu parāds ir sācis veidoties kopš 2016. gada 5. jūlija. Tas nozīmē, ka aptuveni četrus gadus /pers. B/ kā Sabiedrības pārvaldes institūcijas dalībniece nebija izpildījusi likumā noteikto pienākumu veikt nodokļu samaksu pilnā apmērā. Sūdzības iesniedzēja nevarēja paļauties, ka nākotnē tiks iegūti līdzekļi nenomaksāto nodokļu parāda segšanai, kā arī, neveicot nodokļu samaksu, neiestāsies Maksātnespējas likuma 57. panta pirmās daļas 5. punktā noteiktās maksātnespējas pazīmes.

Tādejādi nav pamatots sūdzības iesniedzējas arguments, ka Iestāde liek šķēršļus aktīvai Sabiedrības saimnieciskajai darbībai, lai segtu nodokļu nomaksu, proti, sūdzības iesniedzēja nevarēja paļauties, ka nākotnē Sabiedrība gūs pietiekamus ienākumus, lai nodokļu parādu segtu.

[11.2] Ievērojot to, ka Sabiedrībai ir nenokārtotas parādu saistības (nodokļu parāds), kurām iestājies izpildes termiņš, bet nav iesniegts Sabiedrības maksātnespējas procesa vai tiesiskās aizsardzības process tiesā, kā arī nav panākta vienošanās ar kreditoriem, tiesa atzīst, Iestādes lēmumā pamatoti konstatēts, ka /pers. B/ kā Sabiedrības valdes loceklei bija pienākums iesniegt Sabiedrības maksātnespējas procesa pieteikumu. Ievērojot to, ka maksātnespējas procesa pieteikums nebija iesniegts, Iestāde pamatoti konstatēja, ka šajā gadījumā konstatējams Latvijas APK 166.[35] pantā paredzētā administratīvā pārkāpuma sastāvs.

[12] Sūdzības iesniedzējas arguments, ka maksātnespējas pazīme nav konstatējama, kamēr nav izskatīta lieta Administratīvā rajona tiesā, tiesas ieskatā ir nepamatots.

[12.1] Administratīvā procesa likuma 81. panta piektā daļa noteic, ka apstrīdētais administratīvais akts iegūst savu galīgo noformējumu tādā veidā, kādā tas noformēts lēmumā par apstrīdēto administratīvo aktu. Šādā veidā tas ir izpildāms un to var pārsūdzēt tiesā.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 185. panta pirmo daļu pieteikuma iesniegšana tiesā par administratīvā akta atcelšanu, atzīšanu par spēku zaudējušu vai spēkā neesošu aptur administratīvā akta darbību no dienas, kad pieteikums saņemts tiesā. Savukārt saskaņā ar minētā panta ceturtās daļas 1. punktu šā panta pirmā daļa neattiecas uz gadījumiem, kad administratīvais akts uzliek pienākumu samaksāt nodokli, nodevu vai veikt citu maksājumu valsts vai pašvaldības budžetā, izņemot sodoša rakstura maksājumus (naudas sodus un soda naudas). Turklāt atbilstoši minētā panta piektajai daļai šā panta ceturtajā daļā norādītos gadījumos, pieteicējs, kamēr lietas izskatīšana pēc būtības nav pabeigta, var lūgt tiesu, motivējot lūgumu, apturēt administratīvā akta vai faktiskās rīcības darbību, bet minētā panta astotā daļa noteic, ka, izlemjot jautājumu par administratīvā akta darbības apturēšanu, tiesa vienlaicīgi var noteikt pasākumus administratīvā akta jau uzsāktās izpildes radīto seku novēršanai, ja tas nepieciešams un iespējams.

[12.2] Lietā nav iegūti pierādījumi tam, ka lēmuma, kurš tiek pārsūdzēts lietā Nr. A420168618, izpilde būtu bijusi apturēta ar attiecīgu tiesas lēmumu. Tieši pretēji Iestāde vairākkārt (ar Brīdinājumu, 2020. gada 6. marta atbildi Nr. 30.4-4.7.2/17495) norādīja uz minētajiem apstākļiem un to, ka lēmuma izpilde nav apturēta.

Tādējādi tiesa norāda, ka Sabiedrības pieteikuma par Iestādes ģenerāldirektores lēmuma atcelšanu iesniegšana Administratīvajā rajona tiesā neatbrīvo Sabiedrību no pienākuma veikt valsts budžetā noteikto nodokļu maksājumu samaksu.

Tiesa atzīst, ka tas apstāklis, ka notiek tiesvedība administratīvajā tiesā, nenozīmē, ka maksātnespējas procesa pazīmes nepastāv un parādniekam nav pienākums iesniegt tiesā maksātnespējas procesa pieteikumu. Šāds viedoklis ir nostiprinājies arī tiesu praksē (sk., piemēram, *Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2019. gada 14. janvāra spriedumu lietā Nr. 104AA-0008-19/15*).

Tāpat tiesa pievienojas Iestādes lēmumā noradītajam, ka, pamatojoties uz iepriekš minētajiem apstākļiem, nav pamata atlikt lietas izskatīšanu.

[12.3] Ievērojot to, ka Sabiedrībai ir nenokārtotas parādu saistības (nodokļu parāds), kurām iestājies izpildes termiņš, tiesa atzīst, Iestādes lēmumā pamatoti konstatēts, ka /pers. B/ kā Sabiedrības valdes loceklei bija pienākums iesniegt Sabiedrības maksātnespējas procesa pieteikumu.

[12.4] No lietas materiālos esošās Uzņēmumu reģistra Komercreģistra izdrukas izriet, ka /pers. B/ ir Sabiedrības valdes locekle kopš 2015. gada 28. maija.

2020. gada 3. februārī Sabiedrībai nosūtīts Brīdinājums par maksātnespējas procesa pieteikuma iesniegšanu, kurā norādīts, ka Sabiedrībai nokavēti nodokļu maksājumi, kuriem iestājies izpildes termiņš, ir 85642,88 *euro*. Brīdinājumā vienlaicīgi norādīts, ka maksātnespējas neiesniegšanas gadījumā, iestājas atbildība saskaņā ar Maksātnespējas likuma 60. panta trešo daļu.

Tādējādi tiesa konstatē, ka 2020. gada februārī, proti, brīdī, kad sūdzības iesniedzēja bija Sabiedrības vienīgā valdes locekle, viņai bija zināms par Sabiedrības nokavētajiem nodokļu maksājumiem ievērojamā apmērā.

[13] Latvijas APK 32. panta otrā daļa noteic, ka, uzliekot sodu, ņem vērā izdarītā pārkāpuma raksturu, pārkāpēja personību, viņa vainas pakāpi, mantisko stāvokli, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

[13.1] Vērtējot papildsoda piemērošanas nepieciešamību, tiesa norāda, ka papildsoda piemērošana šajā gadījumā nav obligāta, jo Latvijas APK 166.[35] panta sankcija paredz papildsoda piemērošanu alternatīvi, respektīvi, atkarībā no lietas (pārkāpuma) faktiskajiem apstākļiem.

Piemērojot sodu /pers. B/, tiesas ieskatā, jāvērtē, vai ar papildsoda piemērošanu šajā gadījumā tiks sasniegts Latvijas APK 22. pantā paredzētais soda mērķis, t. i., tas tiek piemērots, lai personu, kura izdarījusi administratīvo pārkāpumu, audzinātu likumu ievērošanas un sadzīves noteikumu cieņīšanas garā, kā arī lai tiklab tiesību pārkāpējs, kā citas personas neizdarītu jaunus pārkāpumus.

Tiesa atzīst par pamatotu Iestādes lēmumā norādīto viedokli, ka šāda veida administratīvie pārkāpumi nodara kaitējumu kopējai komercdarbības videi.

[13.2] Ievērojot to, ka sūdzības iesniedzēja ir pieļāvusi ievērojamu nodokļu nomaksas nokavējumu, nav veikusi sekmīgas darbības, lai parādu segtu labprātīgi, kā arī pēc Iestādes brīdinājuma netika iesniegts Sabiedrības maksātnespējas procesa pieteikums tiesā, tiesa atzīst, ka Iestādes lēmumā pamatoti norādīts, ka /pers. B/ darbībām komercdarbības jomā saskatāms sistemātiskuma raksturs un pastāv iespēja, ka viņa pārkāpumus šajā jomā var turpināt izdarīt, tādējādi piemērotais papildsods – atņemt tiesības ieņemt komercsabiedrībās un tās pārvaldes institūcijas arī vērsts uz to, lai sasniegtu Latvijas APK 22. pantā paredzēto mērķi un būs samērīgs ar izdarītā administratīvā pārkāpuma nopietnību.

Norādītās darbības nav atzīstamas par vienu pārkāpumu, jo ir nošķiramas kā atsevišķi darbības posmi, proti, sūdzības iesniedzēja varēja pieļaut nodokļu samaksas kavējumu, taču nekavējoties veikt darbības labprātīgai samaksai vai iesniegt maksātnespējas procesa pieteikumu tiesā, vai arī vienoties ar Iestādi par nodokļu samaksas kārtību.

Tāpat tiesa norāda, ka sūdzības iesniedzēja nepamatoti uzskata, ka šajā situācijā Iestāde Sabiedrībai liek šķēršļus, lai gūtu ienākumus, ar savu darbību ierosinot lietas, tādejādi traucējot atgūt finansiālo stabilitāti, proti, - veicināt finansiālās grūtībās nonākuša parādnieka saistību izpildi un, ja iespējams, maksātspējas atjaunošanu, jo tieši šāds ir Maksātnespējas likuma 1. pantā noteiktais mērķis, kuru nevar sasniegt bez maksātnespējas procesa pieteikuma iesniegšanas tiesā.

Tāpat sūdzības iesniedzēja nepamatoti uzskata, ka Iestāde negodprātīgi un apzināti veic darbības ar mērķi kaitēt Sabiedrībai, jo Iestādes darbības mērķis ir kontrolēt vai visi attiecīgie tiesību subjekti veic nodokļu nomaksu pilnā apmērā un pretējā gadījumā piemērot sankcijas, bet administratīvo pārkāpumu fiksēšanas gadījumā sodīt vainīgās personas. Šādu kārtību paredz likums „Par nodokļiem un nodevām", likums „Par Valsts ieņēmumu dienestu" un paredzēja Latvijas APK.

[13.3] No aktuālajām Soda reģistra ziņām neizriet, ka /pers. B/ būtu saukta pie administratīvās atbildības par pārkāpumiem komercdarbības jomā. Tomēr minētais apstāklis nav izšķirošs, izlemjot par piemērojamo sodu, jo iepriekš konstatētie pārkāpumi (pieļauts nodokļu nomaksas nokavējums, nav veiktas sekmīgas darbības, lai parādu segtu labprātīgi, kā arī pēc Brīdinājuma netika iesniegts Sabiedrības maksātnespējas procesa pieteikums tiesā vai realizēti citi pasākumi, lai atrisinātu Sabiedrības maksātspējas jautājumus), kā arī ievērojot nokavēto nodokļu maksājumu ievērojamo apmēru, un spriedumā konstatētās personas raksturojušās ziņas, norāda uz to, ka papildsods šajā lietā /pers. B/ piemērots pamatoti.

Vērtējot papildsoda piemērošanu, šajā gadījumā tiesa pamatojas uz Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2019. gada 20. jūnija spriedumā lietā Nr. 104AA-0202-19/13 izdarītajām atziņām.

Ievērojot to, ka /pers. B/ savus kā komercsabiedrību amatpersonas pienākumus nebija pildījusi kā krietns un rūpīgs saimnieks, pieļaujot nopietnus pārkāpumus komercsabiedrību pārstāvības jomā, tiesa atzīst par pamatotu Iestādes lēmumā norādīto, ka /pers. B/ piemērotais sods pildīs Latvijas APK 22. pantā paredzēto administratīvā soda mērķi, ievērojot arī to, ka parādnieka maksātnespējas procesa pieteikuma neiesniegšana likumā paredzētajos gadījumos kropļo uzņēmējdarbības vidi, kas skar valsts un sabiedrības kopējās intereses. Līdz ar to atzīstams, ka labums, ko sabiedrība gūs, piemērojot papildsodu, uzskatāms par samērīgu attiecībā pret /pers. B/ tiesību aizskārumu.

Tāpat tiesa pievienojas Iestādes lēmumā norādītajam, ka papildsods pēc būtības tieši neierobežo sūdzības iesniedzējas, kā Sabiedrības īpašnieces tiesības ievēlēt citu valdi un koriģēt tās darbību.

[13.4] Tiesa atzīst, ka /pers. B/ piemērotais naudas sods 470 *euro* apmērā un tiesību liegums ieņemt noteiktus amatus sasniegs Latvijas APK 22. pantā noteikto administratīvo soda mērķi. Tiesa šajā gadījumā ņem vērā arī ilgstošu pārkāpuma izdarīšanas laiku, kas ir atbildību pastiprinošs apstāklis atbilstoši Latvijas APK 34. panta pirmās daļas 1. punkta noteikumiem, kā arī /pers. B/ nostāju attiecībā uz konstatēto pārkāpumu.

[13.5] Atbilstoši Administratīvās atbildības likuma 4. panta pirmās daļas noteikumiem persona, kura izdarījusi administratīvo pārkāpumu, ir atbildīga par to saskaņā ar normatīvo aktu, kas ir spēkā pārkāpuma izdarīšanas laikā. Savukārt minētā panta otrā daļa noteic, ka normatīvajam aktam, kas atzīst administratīvo pārkāpumu par nesodāmu, mīkstina sodu vai ir citādi labvēlīgs personai, ja vien attiecīgajā likumā nav noteikts citādi, ir atpakaļejošs spēks, proti, tas attiecas uz pārkāpumiem, kas izdarīti pirms attiecīgā normatīvā akta spēkā stāšanās dienas.

Latvijas APK 166.[35] panta regulējums iekļauts aktuālajā Maksātnespējas likuma 178. panta redakcijā. Atbilstoši minētā panta regulējumam par pienākuma šajā likumā noteiktajos gadījumos iesniegt juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu nepildīšanu, ja šis parādnieka pienākums iestājas saistībā ar neizpildītām nodokļu, nodevu un citu valsts noteikto obligāto maksājumu saistībām, piemēro naudas sodu fiziskajai personai vai valdes loceklim no sešdesmit līdz divsimt naudas soda vienībām, atņemot fiziskajai personai vai valdes loceklim tiesības ieņemt noteiktus amatus komercsabiedrībās uz laiku no viena mēneša līdz pieciem gadiem vai bez tā.

Tādējādi šajā gadījumā piemērojams Latvijas APK 166.[35] panta regulējums, jo spēkā esošais Maksātnespējas likuma 178. panta regulējums ir nelabvēlīgāks /pers. B/ (gan naudas soda apmēra, gan arī papildsoda apmēra dēļ).

[14] Ņemot vērā visu iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektores 2020. gada 31. marta lēmumā Nr. 30.7-22.11/1260 ir pamatots un atstājams negrozīts, bet /pers. B/ sūdzība noraidāma kā nepamatota.

Rezolutīvā daļa

Ievērojot minēto un pamatojoties uz Administratīvās atbildības likuma 227. panta pirmās daļas 1. punktu, tiesa

nosprieda

/pers. B/, personas kods /personas kods/, sūdzību noraidīt, bet Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektores 2020. gada 4. augusta lēmumu Nr. 30.7-22.11/3453 atstāt negrozītu.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijā 10 darba dienu laikā no pilna sprieduma paziņošanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā.

Pilns spriedums sastādīts un pieejams tiesas kancelejā 2020. gada 3. decembrī.

Tiesnesis Viktors Makucevičs